

Hesap makinesini ilk kim buldu? Mikroskobu icat eden ilkokul mezunu kumaşçı kimdi? Heysem, bilim adamı olabilmek için niye deli numarası yaptı? Beethoven sağır olmasına rağmen nasıl senfoniler yazdı? Galileo niye ev hapsine mahkum edildi? Günde üç öğün yemek yemeyi, kristal bardakları ve gitarı icat eden dâhi kimdi? Okuldan nefret eden Marconi nasıl Nobel Ödülü'nü aldı? Bundan 850 yıl önce su döküp havlu uzatan robotlar kimin eseriydi? İcatlarının çalınmasını engellemek için notlarını tersten yazan mucit kimdi? Hypatia yaklaşık 1600 yıl önce dünyaya matematiği nasıl sevdirdi? Kafası değişik çalışan 52 isim, onlarca icat ve pek çok ilginç hikâye bu atlata...

KAFASI DEĞİŞİKLİKLER ATLASI

Dr. Fatih Dikmen

Zeynep Sevide

İÇİNDEKİLER

FATİMA EL-FİHRİ » 08

HYPATIA » 10

EDİSON » 18

NANA ESMA » 16

CÂBİR BİN HAYYÂN » 22

CEZERÎ » 24

DÎNEVERÎ » 26

DOSTOYEVSKI » 28

FÂRÂBÎ » 30

HEREDOT » 32

İBN HALDUN » 14

İBN BATTUTA » 12

BÎRÛNÎ » 20

İBNÜ'L-HEYSEM » 34

JOSE RIZAL » 40

MİMAR SİNAN » 46

PÎRÎ REİS » 48

İBN NEFİS » 36

KONFÜÇYÜS » 42

RÂZÎ » 50

ULUĞ BEY » 52

İBN SÎNÂ » 38

MERYEM EL USTURLABÎ » 44

ZİRYÂB » 54

ADA LOVELACE » 56

ARİSTO » 58

ARŞİMET » 60

BEETHOVEN » 62

DARWIN » 64

LUBNA » 86

MARCONI » 88

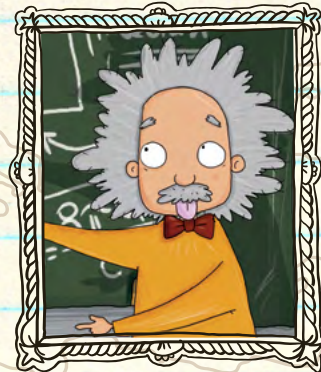
MARIE CURIE » 90

MARY ANNING » 92

DESCARTES » 66

EINSTEIN » 68

FREUD » 70

MATRAKÇI NASUH » 94

NEWTON » 96

NOBEL » 98

GALILEO » 72

GOETHE » 74

GRAHAM BELL » 76

PASCAL » 100

PASTEUR » 102

PLATON » 104

İBN TÜFEYL » 78

MARX » 80

LEEUWENHOEK » 82

LEONARDO DA VINCI » 84

SHAKESPEARE » 106

TESLA » 108

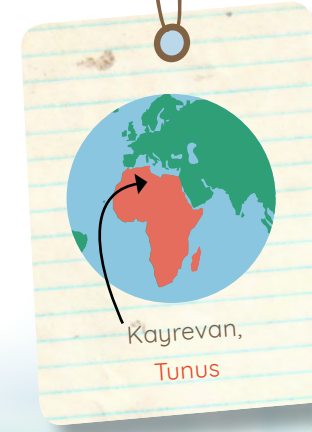
ZEHRÂVÎ » 110

» İLK KADIN REKTÖR: FATİMA EL-FİHRİ «

Fatima el-Fihri, Tunus'ta doğdu ve ailesiyle birlikte Fas'a göç etti. Babası tanınan, zengin ve iyi eğitim almış birisiydi. Kızının da çok iyi eğitim alabilmesi için elinden geleni yaptı. Ama Fatima, **parası olmayan insanların da iyi eğitim alabilme hakları olduğunu düşünüyordu**. Bu düşünce aklına harika bir fikir getirdi! Tıpkı Eski Yunanlı bilginlerin okulları gibi bir okul kurmak ve burada herkes için hem dinî hem de bilimsel eğitimler vermek istiyordu. Gece gündüz kendi okulunun hayalini kuruyordu. "Dünyanın en eski üniversitelerinden biri"

olarak da anılan Fas'ın Fes şehrindeki **Karaviyyin Üniversitesi ve Camii**'nin kuruluşu işte bu harika fikir sayesinde ortaya çıktı. Ama elbette ki şıp diye kurulmadı Fatima bu okulu. Bunun için bir hayli para gerekmekteydi. Kendi servetini bu uğurda harcamaktan çekinmedi. Kardeşi Meryem de ona destek oldu. Yaşadıkları yerin camisini birlikte bir okula dönüştürdüler. Fatima 60'lı yaşlara ulaştığında, hayalindeki okula kavuştu. Ve bu okul dünyanın en köklü üniversitelerinden biri oldu.

Karaviyyin Üniversitesi, Avrupa'da ilk üniversite olarak kabul edilen Bologna Üniversitesinden bile neredeyse 250 yıl daha yaşlıdır. Burada dinî ilimlerin yanı sıra tıp, astronomi, tarih, coğrafya ilimleri de veriliyordu. Bu üniversitede öğrencilerden ücret alınmaz burs verilirdi. Karaviyyin'de sadece Müslümanlar değil, Yahudi ve Hristiyan gençler de eğitim alıyorlardı. "0" rakamı bu üniversitede eğitim alan Hristiyan gençler tarafından Avrupa'ya götürülmüş ve öğretilmişti.

FATİMA EL-FİHRİ

Tam Adı: Fatima el-Fihri

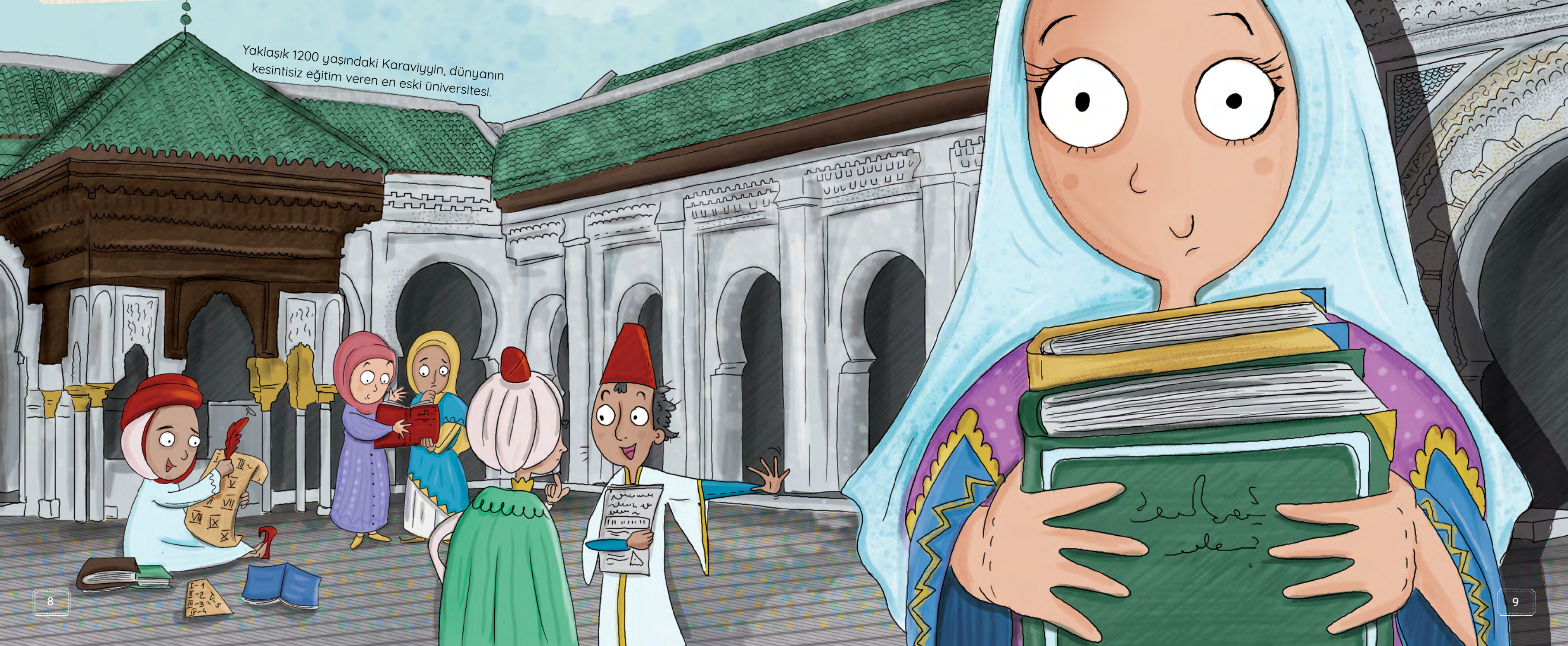
Şehir: Kayrevan

Ülke: Tunus

Doğum tarihi: 800

Mesleği: Eğitimci, politikacı ve girişimci

Yaklaşık 1200 yaşındaki Karaviyyin, dünyanın kesintisiz eğitim veren en eski üniversitesi.

İskenderiye,
Mısır

HYPATIA

Tam Adı: İskenderiyeli Hypatia

Şehir: İskenderiye

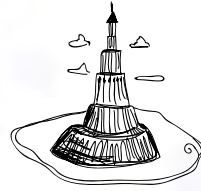
Ülke: Mısır

Doğum tarihi: 350

Mesleği: Filozof, matematikçi ve astronom

Hypatia'nın babası Theon, bir astronomik cihaz olan usturlabın mucidi olarak da bilinir.

Hypatia'nın doğup büyüdüğü İskenderiye şehri aynı zamanda ünlü matematikçi Öklid (Euclid)'in de yaşadığı yerdir.

» DÜNYAYA MATEMATİĞİ SEVDİREN DÂHİ: HYPATIA «

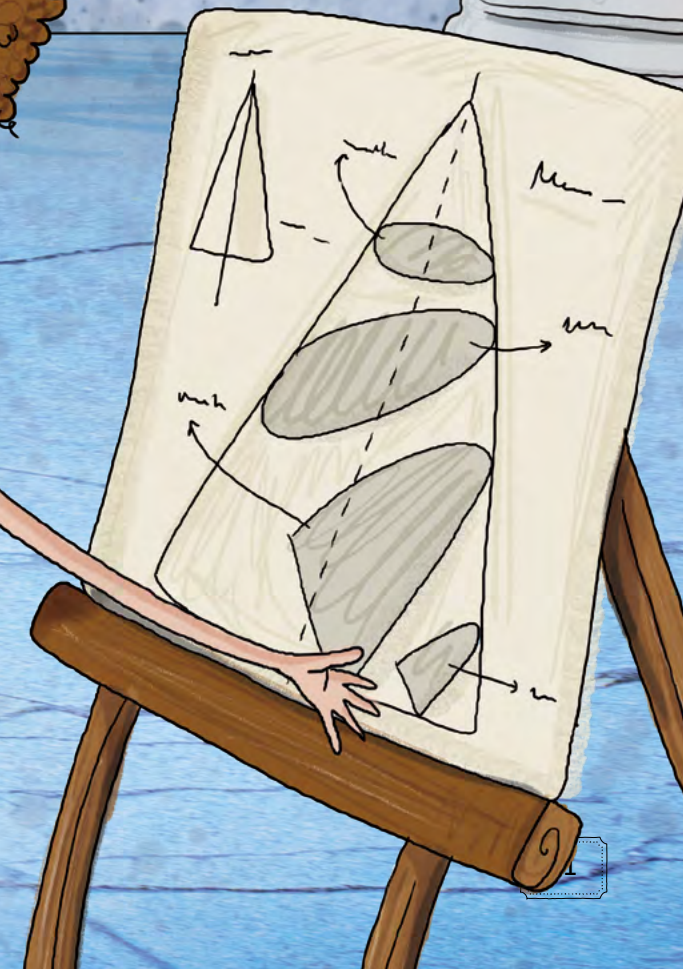
Hypatia 360-370 yılları arasında Mısır'ın İskenderiye şehrinde doğdu. Babası, dönemin ünlü matematikçisi Theon'du. Temel eğitimini babasından aldı. **Theon iyi bir öğretmendi ve sanat, edebiyat, felsefe, din, astronomi ve matematik gibi dersleri kızına bizzat kendisi öğretti.** Ayrıca yaşadıkları şehir İskenderiye, müthiş zengin bir müzeye ve kütüphaneye sahipti.

Hypatia biraz büyüyünce dünyayı tanımaya karar verdi. Öğrenmeye ve keşfetmeye doymuyordu. Uzun bir seyahate çıktı. Roma ve Atina'da bir süre eğitim aldı. 5-10 yıl sonra geri döndüğünde artık o genç

kız gitmiş yerine müthiş bilgili ve etkileyici konuşan bir bilim insanı gelmişti. **İskenderiye Kütüphanesi'ndeki Platon Okulu'nda matematik ve felsefe dersleri vermeye başladı.** Şehirde öğrenciler tarafından sevilen ünlü bir öğretmen olmuştu artık. Bu durum zaman zaman şehri yöneten politikacıların işine yarasa da onun çocuklar ve politikacılar üzerindeki bu etkisini kıskananlar da olmuştu. Ne yazık ki onu çekemeyenler bir fırsatını bulup genç yaşta ona suikast düzenlediler. Ama Hypatia, yetiştirdiği öğrenciler ve yazdığı kitaplar sayesinde günümüze kadar ismini duyurmayaya devam etti.

Hypatia, matematik ve astronomi ile ilgili kitaplar da yazdı.

Hypatia, Roma Devleti'nin yavaş yavaş çökmeye başladığı, karmaşık bir dönemde yaşadı. Genel eğitim seviyesi çok düşüktü. Ama Hypatia bilime yaptığı katkılarla o döneme ışık oldu. Doğayı mantık, matematik ve deney ile açıklamaya çalıştı.

Tanca,
Fas

İBN BATTUTA

Tam adı: Ebû Abdillâh Şemsüddîn
(Bedrüddîn) Muhammed b.
Abdillâh b. Muhammed b. İbrâhîm
el-Levâtî et-Tancî
Şehir: Tanca
Ülke: Fas
Doğum tarihi: 1304
Mesleği: Seyyah, yazar

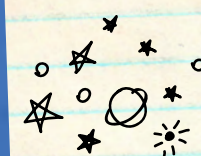
İbn Battuta 1330
yılında İstanbul'da
Bizans Sarayı'nda
bir ay kaldı.
O zamanlar
İstanbul Bizans
İmparatorluğu'nun
başkentiydi.
Henüz Fatih
Sultan Mehmet
doğmamıştı.

İbn Battuta tam 28 yıl seyahat
etti. Yolculuğunu bitirince 1358
yılında Fas'ın Fas şehrinde
hükümdarın davetiyle saraya
yerleşti ve orada büyük
seyahatnamesini yazdı.

» SARAYLARA KONUK OLAN SEYYAH: İBN BATTUTA «

İbn Battuta, okyanusun kıyısındaki pek güzel bir şehirde, Tanca'da doğdu. 20 yaşına kadar yaşadığı şehirden hiç çıkmadı. Ama sonra çıkışı muhteşem oldu. 22 yaşında anne babasından izin alıp **"Ben hacca gideceğim."** diyerek yola çıktı. Fas'tan Mekke'ye giderken yolda gördüğü şehirler, ülkeler, insanlar, farklı olan her şey onu o kadar etkiledi ki hac için çıktığı yol kocaman bir dünya seyahatine dönüştü. Mısır'a, İran'a, Afrika'ya, Çin'e, Hindistan'a ve hatta İstanbul'a gitti. Dünyanın yarısını gezdi. **Battuta doğduğunda henüz bisiklet, araba veya uçak icat edilmemişti.** Üstelik zengin biri de değildi. Ama çok akıllı ve

bilgili bir insandı. Sıcakkanlılığı sayesinde seyahatini yaparken çok iyi ilişkiler kurdu. Gittiği şehirlerde saraylarda misafir edildi. İbn Battuta gittiği yerleri öyle yürüyüp geçmedi. Her gittiği şehirde insanlarla arkadaş oldu, sanatlarını inceledi, kültürlerini öğrendi. Gördüklerini gezi günlüğüne yazdı. **Sonunda bin sayfadan daha fazla tutan büyük seyahatnamesi ortaya çıktı.** Mektuptan başka iletişim aracı olmayan o yıllarda insanlara başka ülkeleri, kültürleri, hayatları gösterdi. Kendi yaşadığı şehirden başka hiçbir yeri bilmeyen insanlara dünyaları verdi. Dehasını yeryüzü kitabını okumak ve anlatmak için kullandı.

O günlerde dünyayı gezmeye kalkışmak bugün Mars'a yalnız gitmek gibi bir şeydi. O yüzden herkes Battuta'ya çok saygı duyuyor ve hürmet ediyordu.

Devamı kitapta...

/tazekitap